

Kliimaministeerium
Kaja Ainsalu
kaja.ainsalu@kliimaministeerium.ee
Rauno Reinberg
rauno.reinberg@kliimaministeerium.ee

Teie 22.12.2023 e-kiri

Meie 17.01.2024 nr 1-7/2023/8031

Tagasiside Euroopa metsaseire ja strateegilise planeerimise määruse ettepanekule

Saadame vastuseks teie 22. detsembri 2023 sisendipalvele RMK tähelepanekud Euroopa metsaseire ja strateegilise planeerimise määrusele.

Määruses on seatud ambitsioonikad eesmärgid nii andmete kogumise kui nende kasutamise osas. Artiklites 5 ja 8 ning täpsemalt lisades kirjeldatud indikaatorid annavad metsade kohta vaieldamatult väärtuslikku infot. Igapäevaselt metsas andmeid kogudes ning andmete põhjal järeldusi ja otsuseid tehes näeme määruses eesmärgistatud andmekogumises ja andmete kasutamises kitsaskohti.

Toome alljärgnevalt välja peamised tähelepanekud. RMK hinnangul ei pruugi määruse rakendamine tänaste tehniliste võimaluste juures olla võimalik, nõuab märkimisväärsed täiendavaid kulusid ja tõstab halduskoormust või paneb selle koormuse metsaomanikule.

Esiteks, määruse ettepanekust ei selgu, mis kujul andmeid soovitakse.

12. jaanuaril 2024 toimunud infoseminaril kinnitati, et soovitud andmed Eesti kohta on võimalik koguda suuresti statistilise metsainventuuri (SMI) abil. Juhime teie tähelepanu asjaolule, et SMI annab keskmistatud hinnangu Eesti metsade kohta ning ei võimalda määruses viidatud 0,5 hektari täpsusega (vastab sisuliselt eraldise suurusle) infot kaardil kuvada. Nii annab SMI näiteks hinnangu sellele, kui palju võiks Eestis olla vanu loodusmetsi, kui palju on meil erinevaid kasvukohatüüpe jne, kuid ei paku 0,5 hektari täpsusega asukohainfot koos seal olevate metsaandmetega.

Eraldisepõhine metsa info on olemas RMK hallatavate maade kohta, kuid erametsade osas on see kas puudulik või puudub täielikult. Seega, kui andmed tuleb esitada kaardikihtidena, ei ole võimalik määrusega seatud eesmäärke täita tegemata olulisi muudatusi Eesti metsaandmete kogumises.

Samuti tuleb arvestada, et juhul, kui soovitakse alustada eraldisepõhise info kogumisega ka erametsas, siis Eesti metsade mitmekesisus (meil on kokku ligi 20 erinevat metsa kasvukohatüüpi, lisaks alltüübid) teeb lühikese intervalliga andmete kogumise äärmiselt keeruliseks ja küsitavaks.

Teiseks, seades eesmärgiks andmete aktuaalsuse, on vaieldamatult ainsaks andmete kogumise võimaluseks kaugseire. Samas, tuleb arvestada, et ka **kaugseire võimalustel on piirid**. Rõhutame, et kõikide indikaatorite puhul oleks vajalik vähemalt 10-meetrine mõõtmistäpsus, mis võimaldab satelliidiga kogutud andmeid töödelda ja saada piisava täpsusega infot näiteks puude kõrguse kohta, eristada okas- ja lehtpuid, anda hinnangut seal kasvava puuliigi kohta, kirjeldada muutusi ajas (häiringud nagu ürase, üleujutusest tingitud suremus, tulekahjud, suuremad tormimurrud). Samas ei anna see piisavalt infot eristamiseks alustaimestikust kasvavaid liike või kogumaks infot metsa süsinikuvaru kohta.

Samuti tuleb arvestada, et võrreldavad lidari andmed kogu Eesti kohta saadakse täna mitte ühe vaid nelja aastaga, mis tähendab, et määruks eesmärgiks seatud nädalate kaupa või iga-aastaselt info kogumine ei ole võimalik. Andmete kättesaadavust ja kaugseire abil kogumist mõjutab oluliselt ka Eesti geograafiline asukoht (valgustingimused, pilvkate, sademed jms). Täiendavate lidari ülelendude tellimine tähendab paratamatult riigile lisanduvat väljaminekut.

Kolmandaks, **tavapärase metsakorraldusega saab koguda palju ja täpseid andmeid, kuid see on aja- ja ressursimahukas**. Näiteks on 5-aastane intervall mitmete indikaatorite juures küll saavutatav, kuid andmete tõlgendamisel peab arvestama tegelikku ajalist varieeruvust, kus osad andmed on aastatagused, teised 10 aastat tagasi mõõdetud. Samuti ei võimalda tänased meetodikad saada täpseid hinnanguid näiteks määruks kirjeldatud indikaatorile, lagupuidule, mis on oluliseks sisendiks ka netojuurdekasvu hindamisel.

Neljandaks, juhime tähelepanu, et **süsinikuvoogude hindamine soovitud operatiivsusega ja kirjeldatud indikaatorite alusel ei ole võimalik**. Üldistav hinnang on võimalik anda süsinikuvarule, kuid ka seal soovitame muudatuste tuvastamiseks ja täpsemateks hinnanguteks vähemalt 5-aastast intervalli. Süsiniku voogude hindamiseks metsaökosüsteemis on tarvis lisaks puidu maapealse biomassi varu hindamisele võtta arvesse ka maa-alune biomass ja alustaimestik (mis on sageli oluline süsinikusiduja just esimestel raie- ja häiringujärgsetel aastatel) ning süsinikuringest väljaeva voona on oluline anda hinnang ka tänu orgaanilise aine lagunemisele tekkivale emissioonile, mis tähendab täiendavalt ka mullahingamise mõõtmist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mikk Marran
juhatuse esimees